

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Prag-I Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Nova nevarnost

V času, ko se Anglija trudi, da bi se s spoznavnim nastopom evropskih velesil potlačil požar, ki sta ga v Španiji zanetila v medsebojnem spopadu za življenje in smrt komunistični in fašistični fanatizem, se je naenkrat razbesnel vihar v vzhodni Aziji, ki utegne po svojih posledicah daleko zatemniti dogodke na Pirenejskem polotoku, s katerimi je revolucija na Kitajskem, o kateri nam poroča pravkar telegraf z vseh krajev sveta, v zelo tesni zvezi. Zakaj tudi na meji med starimi kitajskimi provincami in Mongolijo, kjer je uporna kitajska armada ujela in mogoče ubila kitajskega diktatorja Čankajška, gre za spor, ki že leta in leta tli med Kitajsko in Japonsko, oziroma med Japonsko in sovjetsko Rusijo.

Kolikor se dogodi, ki so se odigrali z bliskovito hitrostjo, dajo na podlagi dosedanjih vesti in pa položaja, ki se je letos razvil v severnem in severozahodnem delu Kitaja, kratko posneti, ima revolucija proti Čankajšku, ki že skoro eno desetletje z železno odločnostjo pa izredno diplomatasko spretnostjo vodi usodo te ogromne države, sledeče ozadje: Japonci, ki so se leta 1935 zamenjali, da bi pod videzom avtonomije spravili podse severni Kitaj s Pekingom in pristaniščem Tijencinom, so letos svoje sile usmerili proti pokrajinam notranje Mongolije. Te se razprostirajo v velikem obrobem loku od tako zvanega Džehola in Čaharja na zapadni meji Mandžurije, ki je od leta 1931 japonska last, preko Suijijana in tako zvanе pokrajine Kansu daleč tja na zapad do ogromnega ozemlja Hsinkingja in vzhodnega Turkestan, ki na severu in severozapadu s Altajskim gorovjem in gorskim hrbtom Tjanšana mejita že na sovjetsko Rusijo, to je na kirgizsko republiko v porečju Obja in na zapadni ali ruski Turkestan ter na Pamirsko visoko planoto, ki loči sovjetsko Rusijo od Indije. Ta lok v zračni črti meri 4000 do 5000 km! Če bi se Japonci posrečilo, polastiti se tega pasu, bi mogla stisniti sovjetsko Rusijo v klešče; en ročaj teh klešč je pri Vladivostoku na skrajnem vzhodu, drugi pa ob Altajskem gorovju ob izvirih velikih rek, ki se iz Mongolije v severni smeri iztekajo čez Sibirijo v Severno morje. To bi pomenilo, da bi mongolske dežele pod japonskim nadzorom Rusijo popolnoma zaprle napram Kitaju, onemogočale prodiranje vpliva ruskega komunizma in imperializma, ki sta danes med seboj istovetna, in bi naravnost ogrozile vso Sibirijo, počeni od ogromne province ob ustju Amurja na Pacifiku tja do Omška na zapadu.

Od tega načrta je Japonska mogla uresničiti zaenkrat samo majhen del. Mandžurija, ki je, razume se, japonska vazalna država, si je podvrgla Džehol in vzhodni Čahar, kjer leži važno mesto Kalgan, ki veže Tijencin in Peking z Irkutskom. To je sicer le majhen del vsega programa, pomeni pa že precejšen udarec sovjetski Rusiji, ker se iz teh madžurskih mongolskih provinc širi močna protikomunistična propaganda in tako zvan zunanjo Mongolijo, ki pod ruskim sovjetskim varstvom tvori nekako »krajno rusko predstražo ob vratih, ki se iz mongolskih step odpirajo v Peking in Nanking, to je v politično središče Kitaja. V notranjemongolski provinci Suijijan pa so Mongolci zanetili močno mongolsko neodvisnostno gibanje pod vodstvom mongolskega poglavarja Teha. Toda kitajski guverner Suijijana, ki je najbrže pod ruskim sovjetskim vplivom uvidel, kakšna nevarnost bi pretela Kitaju, če bi se Japoncem posrečilo prodreti do sem, se je Mongolom, ki so od Japoncev sijajno oboroženi, uprl in jih že cele mesece drži v šahu.

Kaj se je potem, ko je kitajski guverner Suijijana že trikrat potolkel mongolsko armado, zgodilo, ni znano. Iz večeršnjih in današnjih vesti se da samo posneti, da se je uprla armada, ki jo je bil maršal Čankajšek poslal na pomoč enijanskemu guvernerju in pa guvernerju skrajne zapadnomongolske province Kansu, da se ubranita od Japoncev zanetega upora mongolskih kočevnikov, in da je ta armada ki ima svoja glavna stana v provincah Senci in Šansi, ki ležita južno od Suijijana, Čankajška ujela. Verjetno je, da so ga tudi že ubili. Vodstvo upornih armad ima general Čansuljan, ki je bil leta 1930–1931 kitajski guverner Mandžurije, iz katere so ga Japonci s silo zapodili. Osrednja kitajska vlada v Nankingu je takoj imenovala začasnega naslednika Čankajška ter zbira armado proti upornemu vojaštvu v obmejnih mongolskih provincah. Kako se bodo dogodki v bodočnosti razvili, bomo videli.

Politično ozadje teh, vsekakor jako daleko-sežnih dogodkov je popolnoma jasno. Na eni strani imamo japonski imperializem, ki okrepljen po paktu z Nemčijo in simpatijah Italije, skuša počasi skleniti mongolski obroč okoli Rusije, potem pa zrevolucionirati vso Sibirijo in jo od Rusije odtrgati — na drugi strani pa Moskva, ki je brez dvoma v ozki zvezi s kitajskimi patrioti severnih kitajskih in mongolskih provinc, ki so že del časa očitali Čankajšku, da preveč odlašajo z odločnim udarcem proti Japoncem, ki jih je treba z mongolskih tal spoditi. kar je seveda lahko rečeno, a težko narejeno. Očividno so ti kitajski patrioti dobili podporo od ruskih komunističnih čet, ki so v Hsinkingju in vzhodnem Turkestanu, kjer Rusi že dve leti neomejeno gospodarijo. Obenem pa so se utegnili z uporno kitajsko nacionalistično armado

Kitaj se otresa Japonske s pomočjo sovjetske Rusije ...

Ozadje upora maršala Čansuljana na mongolski meji

Šanghai, 14. decembra. AA. Po vesteh iz Nankinga je maršal Čansuljan postavil vladi v Nankingu naslednje zahteve:

1. ustanoviti se mora akcija proti upornikom na severu;
2. v Kuomintang morajo biti sprejeti skrajni levicari;
3. s sovjetsko Rusijo se mora skleniti sporazum;
4. vse japonske zahteve morajo biti odbite;
5. sestavljena mora biti vlada narodne obrambe;
6. sklicati se mora kongres vseh kitajskih strank, ki naj sklene vse potrebno za obrambo države;
7. uvesti se mora svoboda tiska;
8. izdati se mora splošna amnestija.

Nankinska vlada dobiva iz vseh krajev izjave zvestobe generalov, pokrajinskih guvernerjev in drugih odličnih osebnosti. Kitajski listi so enodušno na strani nankijske vlade in obsojajo upor maršala Čansuljana. Pravi, da je uporniški maršal Čan-

suljan predlagal nankijski vladi, da naj pošlje v Šianfuj guvernerja kitajske narodne banke in finančnega ministra.

Vojna z Japonsko ni izključena

Nanking, 14. dec. b. Danes je kitajska osrednja vlada objavila preki sod v vseh večjih kitajskih mestih ter je tudi znatno okrepila svojo garnizijo v samem Nankingu. Zaradi izredno stroge cenzure, ki jo je vlada takoj po uporu uvedla, je nemogoče dobiti jasno sliko o dogodbah ter je treba vse vesti sprejeti z rezervno. V Šianfuj, ki je zasedal središče upora, je že bilo nekaj resnih nemirov. Nemiri pa so se razširili še na druga mesta, vsled česar ni izključeno, da bo prišlo do vojne. Po mnenju dobro poučenih krogov bi vojna nikakor ne šla v prilog kitajskim nacionalnim krogom in njihovim željam. Nankinska vlada je storila potrebne ukrepe za osvoboditev maršala Čankajška. Doznavajo se, da so vstali ujeli tudi kitajskega letalskega ministra.

Japonski vojni svet neprestano zaseda

Tokio, 14. decembra. AA. Mikado je zjutraj sprejel v avdienco mornariškega ministra admiral Anagana. Nato je sprejel zunanjega ministra Arito. Oba sta mu poročala o položaju na Kitajskem.

Zastopnik zunanjega ministrstva je izjavil časniki, da japonska vlada še ne ve, kakšen je značaj dogodkov na Kitajskem. Tudi še ne ve, s kakšnimi sredstvi razpolaga maršal Čansuljan. Japonska vlada pa bo vsekakor izdala odredbe, ki so potrebne, da se zaščiti japonski državljani in japonski interesi na Kitajskem. Neki navzoči časniki je vprašal zastopnika zunanjega ministrstva, ali bo protikomunistična pogodba med Nemčijo in Japonsko stopila v akcijo, če bi se dokazalo sodelovanje med komunisti in uporniki. Zastopnik je izjavil, da ta pogodba ne predvideva nobene skupne akcije, ampak da ta pogodba predvideva samo medsebojno obveščanje.

Agencija Domej poroča, da so na dopoldanski konferenci zastopnikov ministrstva vojske in mornarice in zunanjega ministrstva soglasno sprejeli stališče, da ima Japonska nasproti kitajskim dogodkom ostati na stališču pričakovanja nadaljnjega poteka dogodkov, pri čem mora pa živo in do najmanjše podrobnosti spremljati nadaljnji potek položaja, nastalega zaradi zadnjih dogodkov.

List »Ali Šunbun« piše o najnovejših zapletih na Kitajskem in pravi, da bo japonska vlada ne glede na najnovejše dogodke dosledno in od-

ločno nadaljevala svoj politični program konsolidacije razmer na Severnem Kitajskem. Vzlic temu pravi list, je tokijska vlada pripravljena slej ko prej nadaljevati prtrgane razgovore z nankinsko vlado.

Tokio, 14. dec. b. Vrhovni vojni svet, ki je sestavljen iz predstavnikov vojnega in mornariškega ministrstva kakor tudi iz predstavnikov zunanjega ministrstva, neprestano zaseda. Vest, ki prihaja iz Kitajske, so zelo alarmantne in obstoja bojazen, da maršal Čankajšek ni nič več med živimi. Uradno se potrjuje, da so osebno stražo maršala Čankajška pobili uporniki do zadnjega moža. V roke upornikov je prišla bržkone tudi žena maršala Čankajška, ki jo je izdal njen pilot, kateri se je tudi priključil upornikom. Mladi maršal Čansuljan je absolutni gospodar položaja v severnem Kitaju, kjer je tudi njegov generalni štab. Iz Lihtunga so se proti njemu že pričele vojne operacije vladnih čet. Za vrhovnega poveljnika vladnih čet je imenovan general Šantunus, kateremu se je pridružil tudi guverner Honana, general Šinčin, ki je pripravljen podpirati vlado z vsemi svojimi silami. Toda mladi general Čansuljan dobiva neprestano nove okrepitve iz notranjosti Kitajske kakor tudi iz Mongolije. Vsi vojaški, ki se prijavljajo generalu Čansuljanu, so odlično oboroženi ter, kakor trdijo v japonskih krogih, pod vodstvom sovjetskih častnikov. V japonskih političnih krogih trdijo, da bo Japonska takoj, ko ugotovi resničnost vesti, da Rusi podpirajo kitajske upornike, takoj stopila iz rezerve in ne bo nič več gledala na dogodke kot neaktivna opazovalka. Zaradi tega obstoja velika nevarnost hude poostrove kitajsko-japonskih odnosov, kajti uporniki z vsemi sredstvi delajo na to, da izbruhne med Japonsko in Kitajsko vojna in bi bili le pod pogojem pripravljeni spustiti maršala Čankajška na svobodo. Voditelj uporniških čet je v neposredni zvezi s sovjeti. Maršal Čansuljan je znan kot zelo odločen človek, ki se ničesar ne boji. Znan je še izza svoječasne afere, ko je pred nekaj leti povabil k sebi na kosilo nekaj svojih največjih nasprotnikov-generalov, ki jih je najprej lego pogostil, nato pa dal po vrsti postreliti.

Pogajanja

Nanking, 14. decembra. c. V popoldanskih urah poroča Reuterjev dopisnik, da so se danes dopoldne začela pogajanja med zastopniki maršala Čankajška in maršala Čansuljana. Po najnovejših vesteh je maršal Čansuljan delal popolnoma

na svojo roko. Popoldne pa so se pogajanja nenadoma prekinila, ker se je položaj zaobrnil v korist maršala Čankajška, ki sa ga baje osvobodili.

Reuterjev dopisnik še ne more potrditi vesti, da je Čankajškova protirevolucija uspela. Kar se more reči po današnjih vesteh, je samo to, da je vojaški upor maršala Čansuljana omejen in da je verjetno, da zaradi večeršnjih dogodkov položaj na Kitajskem ne bo postal obupen.

Čankajšek — živ in svoboden

Nanking, 14. decembra. c. Po zadnjih vesteh je na Kitajskem uspela protirevolucija maršala Čankajška in njegovih tovarišev. Maršal Čankajšek je osvobojen, in sicer so ga osvobodili njegovi pristaši v Cianfu na ta način, da so hitro izvedli protitudar in aretirali maršala Čansuljana. Maršal Čansuljan ne dobi dovolj hitro pomoči s severa, ker so bile njegove čete 15 milj od Cianfua ustavljene.

Maršal Čankajšek se že pelje v Nanking. Bitka severno od Cianfua pa še traja in so čete maršala Čansuljana v premoči.

Moskva: Samo manevri Japonske

Pariz, 14. decembra. AA. Iz Moskve poročajo, da vzbujajo najnovejši dogodki na Kitajskem razumljivo zanimanje v Moskvi. V nekaterih tamkajšnjih krogih trde, da je do vstaje maršala Čansuljana, čeprav je ta vstaja gospodarsko naperjena proti Japonski, prišlo baš zaradi hujškanja japonskih agentov, ker bi Japonska po vsaki ceni rada dobila izgovor za nove intervencije in za nova zavajevanja. V teh krogih utemeljujejo to trditve s tem, da je pri vstaji maršala Čansuljana igral pomembno vlogo Vancenvaj, ki je znan kot izrazit pristaš Japonske. Vancenvaj dela po sodbi teh krogov po nalogu iz Tokia, da napravi na Kitajskem kaos, ki bi olajšal japonsko prodiranje. V Tokiu gledajo postrani upravne in druge uspehe, ki jih je zadnje čase dosegla nankinska vlada za utrditev enotnosti države in konsolidiranja razmer. Zato potrebujejo Japonci po vsaki ceni pretvezo, ki naj jim da možnost za začetje kakšne nove akcije.

Uradna sovjetska agencija Tass objavlja, da so neresnične vesti japonskih listov, da je maršal Čansuljan sestavil vlado s podporo sovjetskih krogov. Tudi ni s sovjetsko Rusijo sklenil obrambnega in ofenzivnega pakta.

V Ameriki: „Protijaponska fronta“

New York, 14. decembra. AA. (DNB.) Ameriški listi posvečajo veliko pozornost dogodkom na Kitajskem in obirno pišejo o ujetju maršala Čankajška. »New York Times« vidi v tem veliko ljudsko gibanje, ki mu je namen, da čimprej politične Japonce iz severne Kitajske. List misli, da bo moral maršal Čankajšek spremeniti svojo prejšnjo čakalno politiko v napadalno politiko. »New York Herald Tribune« pa pravi, da je posebne važnosti to, da vojaški krogi iz okolice maršala Čankajška zahtevajo, da pridejo v kitajsko armado tudi kitajski komunisti, da se tako ustvari protijaponska fronta. Toda vojna Kitajske proti Japonski, pravi list, bi pomenil za Kitajsko nacionalni samomor.

Dunaška vremenska napoved: Brez bistvenih izprememb.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno, dež v zahodnih krajih in na Primorju. Nekaj jasnosti bo v vzhodni polovici. Temperatura bo nekoliko zrasla.

Čankajšek (desno) in Čansuljan (levo)

v provincah Senci in Šansi združiti kitajski komunisti, ki tam že dolgo časa šarijo in katere je Čankajšek letos z močnim udarom ukrotil. Imeli bi torej nekako kitajsko fronto skrajnih nacionalistov in levicarjev, ki hoče zapoditi Japonce, obenem pa postaviti v Nankingu nekako vlado ljudske fronte po francoskem ali španskem vzorcu. Ni dvoma, da je ves ta načrt bil skuhan od Stalina in Vorosilova, ki hočeta na ta način odgovoriti na japonsko-nemški pakt in dobiti ogromno kitajsko republiko podse, da japonske klešče na azijski celine razdereta in sama to državo obkrožita v smrtnem objemu v loku, ki gre od Port Arthura do Amurja.

Vse je zdaj odvisno od tega, ali bodo prijatelji Čankajška imeli tolikšno avtoriteto, kakor jo je imel doslej genialni kitajski diktator, da potolčejo uporno gibanje in nadaljujejo tisto politiko, ki jo je zasledoval Čankajšek: da ohranijo namreč Kitajsko neodvisno tako od Japonske kakor od Rusije, kar bi bilo gotovo samo v prid miru ne samo v Aziji, nego tudi v Evropi, ki je po tej najnovejši kitajski revoluciji močno prizadeta.

Blum o: Rusiji - Nemčiji - Španiji

London, 14. dec. c. Glasilo liberalne stranke »News Chronicle« objavlja dolg razgovor, ki ga je imel diplomatski urednik tega lista s francoskim ministrskim predsednikom Leonom Blumom. Oba sta govorila nad dve uri o vseh problemih mednarodne politike.

Glede Španije je Leon Blum podal stališče francoske vlade s tema dvema točkama: 1. generalu Francu se nikakor ne sme priznati značaj vojskujoče se stranke; 2. kontrola španske obale mora uspeti in načelo nevmešavanja mora prodreti. Blum je še dodal, da je sedaj v severni Afriki Francija zbrala eno tretjino vseh svojih vojni sil, ki bodo že znale ščititi francoske interese v Sredozemskem morju.

Zelo dolgo je Blum govoril o razmerju do Nemčije. Blum je rekel, da že ves čas, kar je na oblasti, želi samo to, da bi se lahko vsedel za zeleno mizo z nemškimi zastopniki. Ze meseca junija je francoska vlada v Londonu predlagala tak način pogajanj. Francija dobro ve, da je Nemčija gospodarsko v abnormnih razmerah, in Francija bi bila prva, ki bi rada Nemčiji pomagala, da se gospodarsko dvigne. Nemške zahteve po suro-

vinah je treba razumeti tako, da si jih hoče Nemčija dobiti drugod in ne pri nas in naših sosedih, ki bi ji surovine prav radi prodajali. Ta promet pa je nemogoče zaradi tega, ker Nemčija nima denarja, da bi naročila plačevala. In v tem je živce vseh težav v razmerju do Nemčije. Naša vlada bi sklenila z Nemčijo najširši sporazum, če Nemčija prizna načelo postopne razorožitve.

Nato je časniki vprašal Bluma o pogodbi, ki veže Francoze na Rusijo. Blum je rekel, da je ta pogodba čisto navadna ponovitev zavezništva, ki je bilo koncem prejšnjega stoletja sklenjeno med republikansko Francijo in carsko Rusijo. Ta pogodba je bila nato podlaga za antanto, ki je leta 1918 zmaga. Priznati moramo, da je naša pogodba s Sovjeti največja brana proti vojni nevarnosti v Evropi, toda jaz bom prvi, ki bom to pogodbo vrgel v koš, ko se bo Zveza narodov tako dvignila, da take in podobne pogodbe ne bodo več potrebne.

Ob koncu svoje izjave je Blum rekel, da so se zadnji čas tudi zelo zboljšali odnošaji med Francijo in državami balkanskega sporazuma in Male zveze.

Sredstva moderne kriminalistike

Namesto daktiloskopije — retinoskopija!

V zadnjem času se je mnogo pisalo, da bodo kriminalisti vseh dežel v boju zoper zločince začeli porabljati neko novo sredstvo, s pomočjo katerega bo mogoče spoznati vsakega zločinca. Doslej se je zelo obneslo odtiskavanje prstov na roki. Dandanes nobena policija na svetu ne more biti brez teh naprav, ki z njihovo pomočjo lahko dobi prstne odtise vseh večjih zločincev ter nato s pomočjo teh odtisov določi, kateri zločinec je zagrešil kak zločin. Vsak človek ima namreč na svoji koži, zlasti pa na koncih svojih prstov značilne posebnosti, kakršnih natančno takih nima noben drug človek več. S pomočjo teh prstnih odtisov je še čez desetletja mogoče ugotoviti človeka. Prstne odtise si izmenjavajo za glasovite zločince vse policije na svetu, tako da more za zločin, ki ga je kdo storil v Londonu, na podlagi prstnega odtisa iskati vsaka policija zločinca v svoji deželi. V Kodanju na Danskem pa imajo posebno mednarodno ustanovo, katera vsem policijam pošilja take važnejše prstne odtise.

S pomočjo prstnih odtisov pa ni mogoče samo določati, kdo je ta ali oni človek, ampak je mogoče takega zločinca tudi iskati ter ga razkrinkati, čeprav ni zapustil drugega sledu za seboj, kakor nekaj prstnih odtisov. Toda veliki mednarodni zločinci so si v tem oziru znali precej prefrigano pomagati. Začeli so izvajati svoje zločine ali v nokavicah, ki ne puščajo za seboj prstnih odtisov, ali pa so si začeli po hudih zločinah dajati svoje vrste na koncih operirati ter tako zabrisati značilne črte na svojih prstih. To delajo radi zlasti v Ameriki, kjer je dovolj zdravnikov, kateri kaj takega radi naredijo za denar.

O takih operacijah obširno poroča ameriški kriminalist H. Cummins v amerškem strokovnem glasilu »Journal on Criminal Law and Criminology«. V svoji obravnavi se ukvarja v prvi vrsti z ameriški zločinci, ki so v tem pogledu dosegli vsesakor rekord svoje vrste. Tako zvana plastična kirurgija je tukaj postavljena v službo zločincev v boju zoper policijo. Saj smo že poročali, da vodniki zloglasnih čikaških razbojnikov večkrat spreminijo svojo zunanost, in sicer z operacijo. Z operacijo si dajo spremeniti svoj nos ali pa ušesa, tako da kmalu niso prav nič več podobni zločincu, čigar slika je objavljena v albumu zločincev, na podlagi katerega jih policija pač zasleduje.

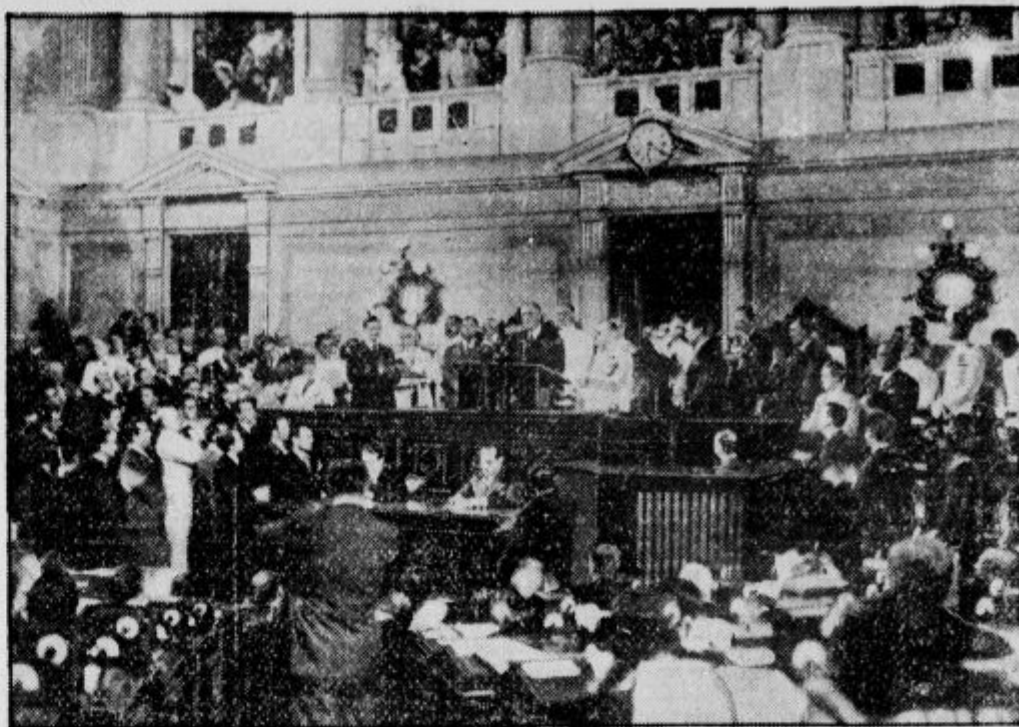
Glasoviti razbojnik Dillinger, ki ga je Ame-

rika imenovala »državni sovražnik št. 1«, si je poleg svojega obraza dal operirati tudi prste. Kdor seveda noče, da bi si s tako operacijo skvaril vse prste za vedno, mora biti zadovoljen, da mu kožo na koncu prstov le nalahko operirajo. Zato pa je treba tako operacijo večkrat obnoviti, ker se posledice prve operacije kažejo samo nekaj časa, nakar koža na prstih zopet dobi iste znake, kakršne je imela poprej. Sicer pa ameriška policija že danes računa z dejstvom, da si njeni zločinci dajo operirati kožo na prstih.

Razbojniški tekmeec imenovanega Dillingerja si je tako izpremenil obraz s pomočjo operacije, da je lahko mirno hodil po Newyorku na sprehod, dasi je za njim gnalo svoj lov 10.000 policistov. Ko so ga nazadnje prijeli, so ugotovili, da odtisi na njegovih prstih vendarle niso taki, kakor pa bi morali biti na podlagi slike v albumu zločincev. Zaradi tega so nekateri kriminalisti začeli priporočati, namesto odtiskavanja prstov — »daktiloskopije« *— drugo sredstvo, katero nazivljejo »retinoskopija«.*

Na zadnjem kongresu mednarodnih policijskih šefov sta dva Američana, en očesni zdravnik in en kriminalist, predlagala, naj bi se namesto prstnih odtisov fotografiralo ozadje očesa. Oba sta povdarjala, da se ozadje očesa pri vsakem človeku silno loči od ozadja drugega. Vsak zločinec pa si bo tisočkrat premislil, preden si bo dal operirati oko samo zato, da bi ušel policiji. Ta razlog seveda govori precej za novi način. Toda znanstveniki, ki so ta predlog začeli z vnebo in resnostjo študirati, so nazadnje ugotovili, da ta predlog nikakor ni nov in da je že leta 1899 nekdo nekaj takega predlagal. Toda slej ko prej so znanstveniki soglasno ugotovili, da bi bila retinoskopija zelo nevarna zadeva, ker človeško oko fotografirati ni lahka stvar. Povrh tega pa bi bila odveč, ker je znanstveno ugotovljeno, da se ravno ozadje človekovega očesa silno spreminja. Kaj pa naj nazadnje pomaga, četudi bi policija imela na razpolago cele kupe takih fotografij, ko pa zločinec pri svojem zločinu na licu mesta ne bo zapustil nobenega sledu o svojem očesu.

To znanstveno preprekanje med strokovnjaki pa nas zanima zato, ker dokazuje, kako človeško telo nosi na sebi vse znake, da je to telo v malenkostnih podrobnostih docela drugače zgrajeno kakor telo sicer še tako podobnega sočloveka.

Predsednik Združenih držav Severne Amerike Roosevelt začinja sejo zastopnikov 21 držav Amerike v Buenos Airesu

Tobačni kralj

Na londonsko glavno pošto vsak dan iz vseh delov sveta prihajajo brzojavke prav čudne vsebine. Ena na pr. se glasi: »3486 A 10 Walker«, vsaka ima nekaj števil in pa nazadnje kako ime. Te brzojavke prihajajo prav tako s Kitajskega kakor iz Avstralije, Indije in Kanade. Vse pa so namenjene temule naslovu: »Duke Street London«. Nosijo jih v majhno trgovino, ki je sama na sebi čez vse neznatna. In vendar tukaj stoluje tobačni kralj.

Kadar pride kaka taka na videz šifrirana brzojavka, jo sprejme uslužbenec kot nekaj samo po sebi umnjivega, nakar takoj odpre debelo knjigo, ki ima 700 strani. Tam poišče takoj prvo stran, kjer so zapisane same številke. Nato išče naprej v knjigi dolično ime, ki je omenjeno v brzojavki. V tej knjigi so namreč zapisani recepti za mešanje tobaka vseh naročnikov, ki so raztreseni po vsem svetu. Angleži so veliki ljubitelji pip, za katere nekateri mešajo tobak tako kakor je njim najljubše in drugačne tobačne mešanice sploh ne kade. Tak tobakar torej najprvo piše temu tobačnemu kralju v London, da on najbolj ceni tako in tako tobačno mešanico, katere naj mu nekaj preskrbi. To naročilo potem trgovci v Londonu skrbno zapiše ter shrani recept tiste mešanice. Kadar torej zunanemu tobakarju začne primanjkovati tobaka, takoj brzojavi v London številko strani in recepta, kar mu je sporočil dobavitelj na podlagi prvega naročila, ter svoje ime, na kar takoj dobi s prvo pošto tisti tobak, katerega želi.

Dukejeva trgovina v Londonu ima tako spravljene tobačne recepte od 29.000 tobakarjev iz vsega sveta. Kdor je enkrat vpisan v tej knjigi, Duke skrbno pazi, da je zraven pravilno vpisan tudi njegov recept, na podlagi katerega za vsakega naročnika zmeša tobak in ga dobavlja. V Dukejevi trgovini namreč ne manjka nobene tobakove sorte. Prav vse vrste tobaka so tukaj zbrane in v zalogi, bodisi za pipo, bodisi za cigarete ali pa cigare. V kleti te čudne trgovine imajo spravljene aparate,

s katerimi merijo vlago in temperaturo. Ob stenah stoji dolga vrsta nekakih blagajn, ali skrbno varovanih tresorjev. Nad vrati vsake take shrambe pa je zapisano ime. Tak so tukaj napisana tudi imena slovečih in bogatih indijskih maharadž ter drugih magnatov sveta. V tistih blagajnah pa ni denarja, ne draguljev, ne delnic in vrednostnih papirjev, ampak same cigare! Te cigare so narejene za najbogatejše ljudi na svetu po njihovem okusu, kakor so si jih oni zbrali. Razume se, da je vsaka izmed tukaj spravljeneh cigar hudo draga in da so vse cigare enega takega tresorja vredne celo premoženje. In reči je tudi treba, da nobena demanta bolj skrbno ne varujejo kakor pa te cigare bogatašev. Tako pazijo na nje kakor drugod pazijo na novorojenega otroka. Vsak čas jim merijo toploto in jih skrbno zavijajo. Zato, da so vsak čas na razpolago, kadar gospodom zmanjka kadila.

Tobak za pipo, ki pri nas stane za navadnega zemljana od 5 dinarjev dalje zavojček, stane pri tobačnem kralju v Londonu najmanj 300 dinarjev zavojček. Pa je seveda znatno boljši kakor pa naš. Toda angleški tobačni kralj prodaja tudi tak tobak za pipo, kateri stane zavojček 10 do 12 angleških funtov, to se pravi do 300 dinarjev. Torej je jasno, da se izplača biti tobačni kralj.

„SLOVENE“
pred 60 leti:

Politični pregled.

Rusija, pravijo, namerava en oddelek svoje voje poslati v Srbijo, druge pa zbrati pri izloku Donave ter se z njimi ob Donavi dalje pomikati. Rumunska voja bi se podala v kraje ob Karpatih, kamor bi Rusi ne prišli. Turki pa nameravajo vnanje države prositi, da bi se rumunska sklicala za nevtralnno deželo, katero naj bi avstrijska voja zasedla. Strašansko morajo biti bedakasti, če pomislijo, da bo Avstrija pričela vojsko z Rusijo samo zaradi tega, da bodo Turki branila hrbet.

Na Francoskem ministerske krize še sedaj ni konec. Levičniki, ki imajo v zbornici večino, zahtevajo, da se mora ministristvo postaviti iz njihovih ljudi, ter žugajo, da ne bodo dovolili davkov, dokler se njihova želja ne spolni. Če levičniki ne odneajo, se utegne zgoditi, da se bode narodna skupščina razpustila.

Domače novice.

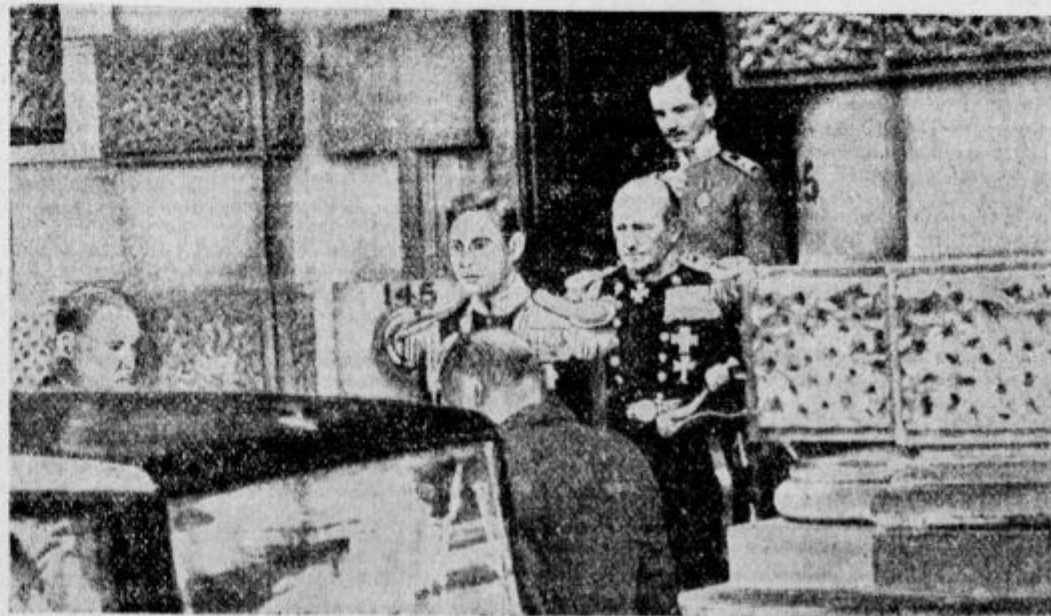
(Seje mestnega odbora) 12. t. m. se je z županom vdeležilo 23 odbornikov... K proračunu mestne blagajnice se oglašajo. Potočnik in povdarja važnost proračuna, ker bode primanjkovalo skoraj 39.000 gld. Potrudil se je in pregledal vse račune ter je zapazil, da so se stroški za davke, vradnike, kancelije, zdravstvene zadeve, nova poslopja in vojaštvo v 6 letih pomnožili za 32.807 gld. in ima mesto že okoli 100.000 gld. dolga, čegar obresti težko plačuje, ki se bode pa zopet zdatno pomnožil. Pri odškodovanju za vkvartiranje vojakov omenja, da so se ti stroški od l. 1869 do 1876 od 2579 gld. pomnožili na 8038 gld. G. Horak omenja, da naj se poveljništva vojaštva dogovore z lastniki kasarn, ki bodo bolj ceno sprejemali vojake v kasarne, kadar so prazne, kakor da jih razdele po mestu proti visoki stanovitni.

Razne reči.

— Služba vrtnarskega pomagača na vino in sadjerejski šoli v Slapu poleg Vipave z 250 gld. letne plače in prostim stanovanjem je izpraznjena. Prosilci, ki morajo biti neoženjeni, ter v sadje, zelenjavo in čebeloreji, ter če mogoče tudi v cvetlicoreji izurjeni, naj prošnje s potrebnimi dokazi, če mogoče, osebno izroče vodstvu imenovane šole do 28. t. m.

Na kongresu medicincev v San Franciscu v Kaliforniji je dr. J. Marion Read pokazal aparat, ki je z njegovo pomočjo mogoče spoznati vse srčne bolezni.

Vpričo 300 članov skrivnega državnega sveta je novi angleški kralj Jurij VI. bil razglašen za kralja in slovesno zaprišečen. Nato je odšel iz palače, pred katero ga je čakalo vse polno ljudi

Veljava svetovnih jezikov

Kateri jezik na svetu je najbolj razširjen, na to vprašanje ni lahko odgovoriti. Navadno pri tem mislimo na evropske kulturne jezike. Toda dejstvo je, da je najbolj razširjen jezik na svetu vendar le kitajski, saj ta jezik govori 420 milijonov ljudi. Kaj takega ne zmore noben evropski jezik. Toda na drugi strani pa je treba priznati, da kitajsko govore ljudje le na Kitajskem ter v nekaterih pokrajinah, kamor so se Kitajci v večjem številu izselili. Sicer pa je kitajski jezik za Evropeca tako težak, da ne moremo reči, da bi ta jezik, dasi je najbolj razširjen na svetu, mogel kdaj postati svetovni jezik.

Takoj za kitajskim jezikom pa pride ruščina. Rusija je za Kitajsko najbolj obljubena dežela na svetu. Torej je ruščina, katera je tudi sicer podobna drugim slovanskim jezikom, vsakakor svetovni jezik, dasi zahodni narodi tega ne priznavajo radi.

Šele na tretjem mestu prihaja angleščina, katera je med tako zvanimi kulturnimi narodi najbolj razširjen jezik. Šele za angleščino prihaja nemščina, francosčina, španščina in italijansčina. Toda ti jeziki se v teku stoletij niso enakomerno razvijali, zaradi česar je zanimivo zasledovati njihov razvoj. Angleščina se je močno začela razvijati šele od 16. stol., zlasti odkar se je razširjala v Severni Ameriki. Nekateri sodijo, da dandanes na vsem svetu govori angleško 120 milijonov, drugi pa, da celo 170 milijonov ljudi.

Medtem ko se drugi evropski jeziki z ruščino vred do 17. stol. niso skoraj nič razširjali, se je

pa francoščina zlasti od Ludovika XV. naprej silno razširila, ker je postala glavni jezik izobražencev ter jezik diplomatov. Tako se je močno razširila. Dandanes jo govore tudi v Belgiji, v Švici ter v Kanadi, ki je nekdanja bila francoska. Francoski jezik danes govori kakih 52 milijonov ljudi, torej 12 milijonov izven meja Francije. Nemščino govori danes v Evropi kakih 80 milijonov ljudi, zraven pa moramo prišteti tudi vse izseljene Nemce, tako da dobimo število 100 milijonov ljudi. Tudi španški jezik se močno razširja v južno-ameriških državah, kjer prebivalstvo, ki govori ta jezik, silno hitro narašča. Italijansko govore Italijani doma v kraljevini ter njihovi izseljenci, ki jih je veliko. Portugalsčina, ki je bila v začetku novega veka precej vpliven jezik, govori danes na Portugalskem kakih 6 milijonov ljudi, nekako toliko pa zunaj v kolonijah.

Otrok prenočil med mrlič v mrtvašnici

Iz Olomuca poročajo, da je v tamkajšnji bolnišnici ležala 9 let stara deklica Marija Panak. Imela je davico ter je že več dni bila v bolnišnici. Nekega dne pa je otrok dobil tako silno vročino, da je nazadnje telo onemoglo ter je deklica umrla. Malo trupece so odpeljali na ročnem vozičku v prosekuro, kjer naj bi mrtvo deklico obducirali. Na vse zgodaj zjutraj pa je prišla otrokova mati, katera je vsa žalostna hotela videti mrtvega otroka. Peljali so jo v prosekurno dvorano, kjer so ležali mrlič, pokriti z belimi rjuhami. Ko pa je mati stopila v dvorano, je zagledala na takem vozičku sedeti svojo hčerko. Deklica je mater takoj veselo pozdravila: »Poglej no mamica, vsi drugi še spe in so kar pokriti, samo jaz sem že dolgo zbujena.« Deklico so takoj odnesli nazaj v bolnišnico, kjer se še naprej zdravi ter niti ne ve, kje je tisto noč prenočevala.

25 ljudi več dni na ledeni plošči

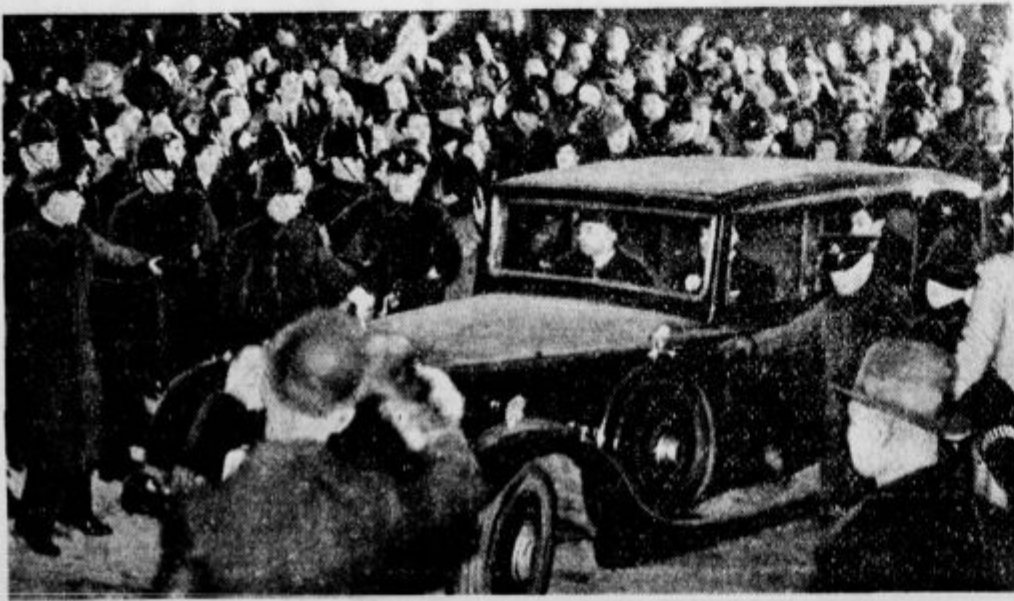
V nedeljo, dne 6. t. m. je velik ledeni veter blizu polotoka Labradorja pognal čoln, v katerem je bilo 25 ljudi, med ledene plošče. Tam so ledene plošče čoln z ljudmi vred oklenile ter so ga potiskale venkaj na odprto morje. Šele ko ljudi od nikoder ni bilo, so opazili, kaj se je z njimi zgodilo. Čeprav pa so bili ljudje zunaj v velikem mrazu ter skoro brez živeža, so se vendar vsi srečno rešili. Pretekli četrtek so jih rešili, ko so jih pomagala iskati tudi letala.

Četvorke je povila

Zena malega kmetiča v Vzhodni Jutlandiji na Danskem je povila četvorke, in sicer eno deklico ter tri fante. To so prvi otroci srečne matere. Vsi pa so prav zdravi.

Večerna molitev modernega otroka: »In še to Te prosim, ljubi Bog, da bi mojemu papanu ne dal nobenih otrok več. Saj ne ve, kako naj z otroci obnehi.«

Novega kralja Jurija VI. pozdravljajo množice, ko se je vrnil pred svoje dosedanje stanovanje

*** KINO ***

UNION

MARIJA ANDERGAST

Trije snubci učiteljice Kristine

Hans Söhrker, Fritz Kampers

TEL. 22-21

SLOGA

SHIRLEY TEMPLE

Otrok sreče

Danes poslednjič!

TEL. 21-24

MATICA

GERALDINA KATT (Katnikova)

Irena

Lil Dagover, Sabine Peters, Karl Schönböck

== Predstave ob 16, 19, in 21 ur ==

Spot

Nedelja občnih zborov

V nedeljo so zborovali v Belgradu nogometaši, v Zagrebu pa plavalci, kot tretji pa je bil občni zbor Zveze ženskih športov. Za vse občne zборе je vladalo veliko zanimanje, saj je šlo za več važnih in delikatnih vprašanj, ki naj bi jih rešili občni zbori. Toda bilo ni tako hudo, četudi je bilo zlasti pri nogometu precej burno.

OBČNI ZBOR NOGOMETNE ZVEZE

Trajal je ves dan in je bil zaključen pozno ponoči. Zastopanih je bilo 610 klubov, med temi slovenskih 54 in sicer 46 ljubljanske podzveze, Mariborčani so imeli pa 8 klubov. Dr. Radovanović, ki je kot predsednik Jugoslovanske nogometne zveze vodil občni zbor, je opozoril vse delegate, da naj bo debata stvarna in objektivna, ker bo občni zbor le tako mogel koristiti nogometnemu športu. Dotaknil se je tudi visokih davkov, ki jih je treba plačevati od športnih prireditelj.

Poročilo upravnega odbora niso čitali, ker je bilo razdeljeno med delegate.

Prvi govornik, ki je kritiziral poslovanje JNZ, je bil Hamid Filipović. Sedanjemu odboru zamerja to, češ da favorizira samo nekatere klube. Omenja tudi razne dogodke, ki so se dogajali v našem športu in ki so dvignili mnogo prahu.

Za časa govora Filipovića je prišel v dvorano tudi minister za telesno vzgojo naroda dr. Josip Rogić, ki so ga navzoči toplo pozdravili.

Vstili so se nato posamezni govorniki, tako iz opozicije, kakor tudi iz več klubov, ki podpirajo upravo JNZ. Med njimi je vstal tudi zagrebški delegat Berger ter je pojasnjeval razloge, ki so privedli do tega, da je prišlo med zagrebškimi klubi in BSK-om oziroma JNZ do prekinitve odnosov. Za tem je govoril tudi o športnem klubu Ljubljana, za katerega je trdil, da je prišel do tekmovanja za državno prvenstvo na popolnoma neopravičen način.

Navedbe je pobijal predsednik BSK-a dr. Andrejevič, ki je z razumevanjem sedanjega stanja, ki ga je zavzel zagrebški zastopnik, ki je bil do tedaj tudi podpredsednik v JNZ, tudi prečital pismo v katerem so navedeni momenti in točno ozadje. Andrejeviču je odgovoril zopet Berger, narkar je bilo prečitano poročilo upravnega in nadzornega odbora sprejeto s 450 proti 205 glasovi.

Na vrsto je prišel predlog zagrebške nogometne zveze o reorganizaciji JNZ. Zagrebški športniki predlagajo, naj bi se ustanovil poseben odbor, ki bi ga tvorili: predsednik JNZ, vsi predsedniki podzvez in po en zastopnik vsakega kluba. Naloga tega odbora bi bila proučevati predlog zagrebške podzveze glede ustanovitve podzveze ter da o tem predlogu predloži definitivni tekst spremembe pravil v tem smislu na izrednem občnem zboru, ki bi bil v roku šestih mesecev. Predlog o podzvezah predvideva organizacijo nekoliko podzvez v eno osrednjo zvezo, ki bi bila v Belgradu in ki bi imela bolj reprezentativni značaj.

Naslednja točka je bila volitev upravnega odbora. Vloženi sta bili dve listi. Na prvi listi se je nahajalo dosedanje vodstvo. Ta lista je bila tudi izvoljena in sicer s 354 proti 260 glasovom.

OBČNI ZBOR PLAVACEV

Tudi za ta občni zbor je vladalo v vseh, zlasti pa v plavalnih športnih krogih veliko zanimanje, saj je šlo za prenos zveze iz Zagreba v Ljubljano. Zaenkrat se to še ni izvršilo, četudi se je o tem v zadnjem času mnogo pisalo; klubi, ki so bili za prenos, so bili v manjšini.

Na občnem zboru je bilo 15 klubov, katerih pooblastila so bila verificirana. Poročila so bila sprejeta brez debate, za volitve sta bili pa predloženi dve listi, od katerih je bila ena kasneje umaknjena in tako je bila izvoljena naslednja uprava: Predsednik dr. Stevan Hadži, podpredsednik Kršković, tajnik Pavao Fišer, blaginjak Ivo Steinhart, tehnični referent Mirko Simović, odborniki Boris Praunspurger in Ratweiler (Maribor), nadzorni odbor: Strgar, Gijvanović, dr. Buratović.

Potem so sledili razni predlogi, zlasti oni od plavalnih sodnikov, ki gredo za tem, da se do začetka plavalne sezone l. 1937 reorganizirajo in predelajo razni pravilniki in pravila sodnikov.

Zivahna debata se je pa vnela osobito pri vprašanju bodočega državnega prvenstva. V tem pogledu je bilo več predlogov in so bili za spremembo v glavnem vodilni klubi.

OBČNI ZBOR SODNIKOV

Obnem z občnim zborom Plavalne zveze so zborovali tudi plavalni sodniki, ki so si izvolili naslednjo upravo: predsednik Tomo Bedenko, podpredsednik Nikola Köhler, tajnik in blaginjak Mirko Simović, odborniki Alojzij Šef, Ivo Steinhart, Nardelli (Dubrovnik) in Božo Kramaršič (Ljubljana). V nadzornem odboru sta Strgar (Kamnik) in Fazekas (Zagreb).

ZVEZA ŽENSKIH ŠPORTOV

je tudi zborovala preteklo nedeljo. Tudi tu je šlo za prenos zveze iz Zagreba in sicer v Belgrad. Delegatje štirih belgradskih klubov so zaradi tega, ker ni bil izglasovan prenos zveze v Belgrad, celo zapustili občni zbor z izjavo, da bodo zahtevali izredni občni zbor zaradi prenosa zveze v Belgrad. Na tem občnem zboru je bilo zastopanih samo deset klubov. Finančno pa zveza še dokaj dobro stoji, saj ima nad 12.000 Din denarja v blaginji. Pri volitvah je bila izbrana nova uprava s predsednikom dr. Mlinaričem na čelu.

Moto-Hermes. Odborova seja, ki je bila sklicana za nočjo se ne bo vršila pač pa bo jutri, v sredo 16. dec. ob 20 v restavraciji »Slo«. Prosim vse gg. odbornike, da vžamejo to spremembo na znanje in da se seje sigurno udeležijo. — Tajnik.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; žensitovanski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Kar potrkaj! — Le naprej!
Kaj čeliš si, nam povej.
Službo so na razpologo,
tu iskanje ni predrago.

Posredovalnica Ogrinc

Aleksandrova ulica 7/II
rabi več kuharice, služkinj, natakarice in začevalce. — Za odgovor 2 Din znamka. (b)

Službe iscejo

Teško biti je brez kruha,
glad mori samo tenuha.
S par vreticami poboraj,
vse dobil boš. — nič ne maraj

Prodajalica

22 let stara, s 4 razredi meščan. šole, išče namestitve v trgovini na deželi. — Naslov se izve pri tt. Rosmann & Tschurn nasl. Anton Kadive — Ljubljana. (a)

Iščem dekle

za kmetijska dela. Plača po dogovoru. Jakob Skrbine, Vižmarje 29. (b)

Najboljši šivalni stroj

ADLER

in razni šivalni stroji
drugih nemških tovarn
najcenejše edino pri

J. Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Poseben božični popust!

Večletna garancija! — Brezplačen pouk v umetnem vezanju!

Vnajem

Trgovina mešanega blaga

stara, v manjšem podeželskem mestu, na najlepšem prometnem prostoru, se z vso zalogo da v najem in pod ceno prodaja. — Le plačila zmožni reflektanti se upoštevajo. Ponudbe upravi »Slovenca« v Ljubljani pod št. »Zanesljiva eksistenca« št. 18043. (n)

Odda se takoj v najem

v večjem industrijskem kraju lokal in stanovanje. Lokal sposoben za trgovino, čevljarja, krojača in slinčo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18181.

Stanovanja

Stanovanje

ali sobo s kopalnico, komfortno, v sredini Ljubljane, prazno ali opremljeno, vzamemo takoj. Ponudbe na poštni predal 347, Ljubljana. (c)

Glasba

Gramofonske plošče
slovensko petje, harmonika, plesni in flurški si gregorijani samo od Din 30.—
Vzememo v račun tudi stare plošče!

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, ruvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Razno

Največja izbira

radioaparatorov
vseh kakovosti: Loeve, Saba, Stassfurt, Mende, Ebnig, Magnadyne. — Vse z jamstvom. Ugodna plačila v obročih. Zamenjava dovoljena. Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova c. 11. (r)

Največjo izbiro

damskega perila

n. pr.: svilene, volnene in mako triko kombinirane, maice, hlačke, zimske spalne sraice, pidžame, dobite najceneje v novi specialni trgovini

F. I. Gorčar, Ljubljana
Sv. Petra cesta 30

Da se nova trgovina vpelje, dobi vsak, kdor kupi nad 50 Din, primerno reklamno darilce!

SOBE

Naj bo stma, naj bo leto,
soba ima najeto.
načel sanjo sjo dinarjev
pa si v miru — brez viharjev

Iščem prazno sobo

majhno, s posebnim vhodom, za januar event. za 1. februar (strogo v centru mesta). Ponudbe pod »Solidna učiteljica transcošine« upravi »Slovenca«.

Povestva

Trgovsko hišo

na deželi zamenjam za hišo v Ljubljani. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sporazum« 18438. p

Prodajmo

Prijatelj, kam pa na vse zgodaj!
Prodaj, kar imam
Poslušaj! Kdor pri nas ponudi, proda s lahko in sočudj.

Resnica je

da so kovčki, ročne, solske in toaletne torbice, aktovke, listnice, denarnice, tobačnice, gamaše, nahrbtniki itd. — najprimernejša

božična darila

Dobe se pri
Ivanu Kravosu, Maribor.
Aleksandrova cesta 13.

Volna, svila, bombaž

stano v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Staro železo

stare kovine: baker, cink, medenino itd. kupujejo po najvišjih dnevnih cenah
Strojne tovarne in livarne d.d., Ljubljana

Za one, ki si želijo nekaj najmodernejšega v stilu in mehanizmu, je najprikladnejše PARKER VACUMATIC nalivno pero, ki ima gumijastega rezervoarja, niti vzpada za polnjenje, s patentiranim črtežem. V PARKER VACUMATIC je vidna vsa vsebina črnila. PARKER VACUMATIC drži 102% več črnila. Za ljubitelje lepih barv imamo znamenite PARKER DUOFOLD, ki so sedeminštiridesetkrat zboljšani. Cenejše darove na dote v Premiere in Moderne serijah — istotako elegantna in dovršena PARKER nalivna peresa.

Potrebno je samo, da si ogledate veliko izbiro in prepričali se boste, da Vam bodo Vaši prijatelji zelo hvaležni, ako jim poklonite PARKER nalivno pero.

Parker
VACUMATIC
nalivna peresa

PARKER QUINK-
Drugi navadnih
črnil

MAXIMA Din 750.— MAJOR Din 600.— SLENDER Din 500.—

STANDARD Din 450.— s prikladnim svinčnikom Din 250.— & 350.—

NOTTER I DRUG, GUNDULIČEVA ul. 5, ZAGREB.

JESENICE, 14. DEC. 1936.

UMRL JE NAJIN ZLATI KRESEK

DR. ALFONZ IN FRANCKA TERSEGLAV

Ne samo čaj
„Naš čaj“
je najboljša domača
zeliščna krepliva pijača.
NAŠ ČAJ dobite v spec. trgovinah.
KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI.

V neizmerni žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubi soprog, najboljši oče, stari oče, tast, gospod

Matej Kavčič

solški upravitelj v pokoju in častni občan občine Jurkloster

danes po kratkem trpljenju, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspi. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo 16. decembra ob treh iz hiše žalosti, Frankopanova ulica 1, na tukajšnje pokopališče.

Sveta maša zadušnica se bo služila dne 17. decembra ob sedmih pri sv. Jožefu. Studenci pri Mariboru, dne 14. decembra 1936.

Antonija, soproga; Alojzij, Marica, Heda, otroci; Lojze Pupis, zet; Ida roj. Benčan, snaha; Sonja, Gojmir, Boris, vnuki.

Zahvala

V dneh boleznj in ob prebriskih urah ločitve od naše najdražje in nikdar pozabljene mamic

Kristine Hočevar

smo bili deležni izrednih pozornosti in resničnega in iskrenega sožalja, kar nam je v spomin. Vsem, ki ste lajali ure njene boleznj, se poslednjič poslovili od nje in pokrili njeno izmučeno telo s prekrasnim veni in šopki ter rožni njeno zadnjo pot s solzami: iskrena hvala!

Srečna hvala vrhniškim bratom Sokolom, ki ste svojo sestro spremili prav v Cerklje, ste stražili njeno krsto v domači hiši na Brniku in ji v zadnji pozdrav turobno zapeli! Hvala bratu Vuku, ki je govoril tako toplo in globoko obhuten zadnji pozdrav v Cerkljah!

Prav posebno je počastil sponin svoje kumice Podmladek Jadranske straže v Cerkljah s tem, da se je vsa solska mladina udeležila njenega pogreba. Slovo ljubke Podmladke ob grobu in prelepo petje solskega zbora nam je bilo v izredno uteho. Najtoplejša hvala učiteljskemu zboru in solski mladini!

Sprejmite vsi, ki ste našo predrago mamicu ljubili in tako iskreno na ta ali oni način počastili, našo najsrčnejšo zahvalo!

Maše zadušnice se bodo darovale v torek 15. t. m. v Cerkljah, v sredo 16. t. m. ob 7 v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani, v četrtek 17. t. m. ob 8 v farni cerkvi na Vrhniki in v petek 18. t. m. ob 1/2 na Zg. Brniku.

Vrhnika-Ljubljana, dne 15. decembra 1936.

Rodbine ph. mr. Stanko in Slavko Hočevar ter Marinka in Anton dr. Andrejčič.

Tinček in Tonček spet v Afriki

232.

Nepovabljen gost

»Takole je, če je človek preveč lahkomišel!« je kapitan Mrhar jezno zarenčal, ko so jih Pigmeji zvezane gnali neznano kam.
»Ah, se bomo že kako zmazali!« ga je tolažil mornar Koki.
Pigmeji so se nesrečnim žrtvam škodoželjno režali v pest in jih neusmiljeno zbadali s sulicami.

Nenadoma so vsi — Pigmeji in njihovi ujetniki — kot vkovani obstali in z grozo uprli oči predse, kakor da je zrastle iz tal predpotopna pošast. Pa ni bila pošast, ampak velik, krvoločni lev, ki je grozeče zatulil in jih tako srepo pogledal, da jim je zastala vsa kri v žilah.
Pigmeji so pobrali šila in kopita ter se spustili v beg, naši trije znanci pa so ostali — izročeni na milost in nemilost krvoločni zverini.

V naši podružnici na Miklošičevi cesti

dobite vsa pojasnila glede inseratov!

Tam lahko plačate tudi naročnino za „Slovenco“

Zahvala

Ob bridki izgubi naše ljubljene tete

Ljudmile Maurer

posestnice

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni izreči g. župniku farne cerkve v Šiški dr. Novaku za obiske in tolažilne besede za časa njene bolezni, nadalje cerkvenemu pevskeemu zboru v Šiški za ganljivo petje, gosp. zdravniku dr. Špornu za trud in požrtvovalnost, nadalje deputaciji gasilcev in čitalnice v Šiški za spremstvo pri pogrebu, nadalje vsem darovalcem vencev in svežega cvetja, ter vsem prijateljem in znancem, ki so našo drago rajnko v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 17. decembra ob pol sedmih zjutraj v farni cerkvi sv. Frančiška v Šiški.

Ljubljana, dne 15. decembra 1936.

Maksimilijana Venedig roj. Maurer.

ZLATO

16

Roman. — Spisal Blaise Cendrars.

Ta proces je razburil vso Kalifornijo in skoraj bi porušil to novo državo Ves svet se je zanimal zanj.

Janez Avgust Suter je zahteval lastninsko pravico za vse ozemlje, na katerem stoji mesta San Francisco, Venizja, Sacramento, Fairfield in Rivista. Dal je uradno precceniti to ogromno zemljišče in zahteval zanj dve sto milijonov dolarjev. Obtožil je 17.221 posameznikov, ki so se naselili na njegovih plantažah, zahteval je, da se izselijo in da mu plačajo odškodnino. Od kalifornijske vlade je zahteval pet in dvajset milijonov odškodnine za ceste, prekope, pota, mostove, zatvornice, pristanišča, ki jih je država dala javnosti. Od washingtonske vlade pa je zahteval petdeset milijonov dolarjev odškodnine, ker ni ob odkritju zlata znala zavarovati miru in reda in ker se ni znala ubraniti navala iskalcev zlata, saj so poslanc zvezne čete kar v množicah pobegnile z vojske in se uvrstile med najbolj divje razgrajaje, roparje in klateže, naposled, ker vlada ni nič ukrenila, da bi donos iz zlatakopov prišel v njene in v njegove roke. Zahteval je, naj poseben zbor pravnikov določi, koliko mu pripada zlata, ki ga bodo še izkopali.

Kazni pa ni zahteval za nikogar, ne za oblasti ki niso opravile svoje dolžnosti in ki so zanemarjale zakone, ne za policijske častnike, ki niso znali vzdržati reda, ne za podkupljive uradnike. O, saj ni zahteval povračila in maščevanja, marveč samo pravice. Pokljal je na pomoč zakon, ker je zaupal v sodišča.

Njegov sin Emil se je vrnil s vsučilišča in se ves posvetil tej velikanski zadevi, ki je vanjo

vpletel štiri najslavnejše ameriške pravnike. Jata odvetnikov in pisarjev ga obdaja v njegovih pisarnah, ki leže sredi San Francisca na oglu Trgovske ulice in Velikega trga. Toda tudi mesta so poskrbela za svojo obrambo. San Francisco, Venizja, Sacramento, Fairfield, Rivista, celo najubožnejše občine so si preskrbele do smrtne odvetnike, ki naj bi se bavili samo s tem procesom in naj bi se z vsemi sredstvi in močmi upirali Suterjevim zahtevam. Privatniki so se združili v obrambno zvezo, ki je najela za drag denar najslavnejše odvetnike ameriškega vzhoda. Skratka, juristi so postali aduti.

Za tistega, ki je le količikaj več pravn, se kar tepo. Na vsem ogromnem ozemlju Zedinjenih držav ne najdeš več nobenega brezposelnega odvetnika in nobenega ubožanega pravnikar. Odvetniki, notarji, sodni slugi, pisarji in pisarji, vsi kar vro v Kalifornijo, hkrati z njimi pa iskalci zlata iz vseh vetrov. Nov val se je razlil čez deželo. Vsakdo pričakuje skrivnostnega zaklada, ki mu bo dal sredstev za celo življenje, in ta zaklad je — Suterjev proces.

Suterjev proces!

Suter pa ves ta čas ni niti enkrat prišel v mesto. Živel je na svojem posestvu, kjer se mu je povrnila nekdanja dejavnost in podjetnost. Napel je vse svoje sile in se okoristil z vsem, kar mu je prišlo na pot.

Kajti potreboval je denarja, denarja, denarja, da bi plačeval vse pisarije. To je vendar njegov proces.

Proces, ki se vrši v San Franciscu, v tem prekletem mestu, ki ga Suter še nikoli ni videl.

Štiri leta se že razpleta ta proces po sodiščih.

Suter je izdal že ogromne vsote za stroške. Toda vsa njegova podjetja sijajno uspevajo. Njegove pristave zalagajo San Francisco z mlekom, sirovim maslom, s sirom, z jajci, s piščan-

ci in z zelenjavo. V eremitaži je ustanovil novo industrijo za sadne konzerve. Njegove žage dobavljajo deske in gradbeni les za zgradbo nešteti novih vasi. Ustanovil je tovarno za žblje, za svinčnike in za papir: spet je začel zasajati bombaž in zdaj kani zgraditi tudi predilnico.

Prebivalci, ki bi brez njega skoraj ne mogli živeti, strahoma opazujejo razvoj njegovega novega bogastva in rast njegove grozeče sile. Suter je nepriljubljen, saj ga celo sovražijo, toda kaj se Suter briga zanje. Zaveda se, da so jim potrebni njegovi izdelki, zato jih izkorišča, kolikor le more.

Na kolena jih bom prisilil, te prasce, pokazal jim bom, kdo sem jaz, in še presneto radi bodo plačali stroške mojega procesa, se zaklinja vsakokrat, kadar prikljče novo industrijsko podjetje iz tal. Toda po nekem čudnem nasprotju stvari je že tako, da ta mož, ki potrebuje toliko denarja, ne kuha žganja, ne išče zlata. Nasprotno: v živahnih stikih živi z verskimi ločinami v Filadelfiji, pri Indijancih, pri Belih in Rumelih se bojuje za zmago abstinence (seveda samo za abstinenco žganja, ne pa vina, čigar ogromno uporabo cele dežele krijejo njegovi vinogradniki). Gorje pa iskalcem zlata, ki so po naključju zašli na njegova posestva! Še zmerom nosi s seboj Apokalipso, čeprav ji le redkokdaj vzame v roke, kajti kljub svoji naravnost blazni dejavnosti, se boji Boga in njegova vest še vedno ni mirna.

Proti koncu četrtega leta so mu njegovi nasprotniki prizadeli prvi strahoten udarec. Zažgali so pisarne njegovemu sinu Emilu. Vsa sodrga San Francisca je plesala okrog goršča divji ples. Vsa dežela se je divje veselila ob novici, da je plamen uničil poglavitve akte procesa, v prvi vrsti pa darilne listine guvernerjev Alvarada in Michel — Torene. Novi kolonisti so pojoc in vris-kajoč hodili po mestih in vaseh in vpili: »Volkovi so v pasti! Stari volk se je ujel!«

Janez Avgust Suter je navidez mirno odbil ta udarec. Svojo industrijo je podvojil in ukazal proces kolikor mogoče pospešiti. V sebi pa je z grozo začutil, da mu moči pešajo in da se ga loteva nemir.

O, moj Bog! Zakaj si me udaril, Nič več nimam moči, da bi stokal. Nič več se ne upiram. Odreči se pa ne morem. Stori z menoj kakor te je volja.

Naprej v boj!

XI.

Dne 9. septembra 1854 je vse kalifornijsko ljudstvo zajel val navdušenja. To je praznik četrte obletnice, odkar je Unija sprejela Kalifornijo v svojo državno zvezo, to je proslava pete obletnice ustanovitve mesta San Francisca.

Ze štirinajst dni vro ljudje po vseh cestah in potih iz vseh kotov dežele v glavno mesto, ki je okrašeno z girlandami in z lampijoni. Raz poslopja in hiše vejejo zvezne zastave. Z nočjo pa se oživljajo umetelni ognji, svetlobni slapovi, topiči grme in puške pokajo. Obe gledališči sta nabito polni. Na križiščih ulic so zgrajene tribune, okrog katerih se gnetejo ogromne množice, ki jim govorniki prorokujejo bajno bodočnost te nove dežele in teh mladih mest. Vse preveča čuvstvo vesoljnega bratstva, zavest skupne moči in domovinske ljubezni.

Po barih in pivnicah ne najdeš niti koticke več praznega. V gostilnah in zabaviščih, kakor so Arkade, Belle Union, Eldorado, Polka, Diana, se vna ljudsko navdušenje, ki kmalu zagori v bučni manifestaciji za Janeza Avgusta Suterja. Kolonisti, vrtnarji, delavci, iskavci zlata, ženske otroci, vojaki, mornarji in verižniki se družijo v odbore in delegacije, ki se v dolgem sprevodu odpravljajo k eremitaži. Tam vzklikajo goreče pozdrave Suterju, ki mu hkrati izroče slavnostno povabilo, nakar ga s silo odvedejo v mesto kot zmagovalca.

